

Нетрадиційні форми методичної роботи у ВСП ЗМФК ЗНУ

Дискусія – питання для дискусії необхідно формулювати так, щоб вони викликали у слухачів зацікавленість, прагнення висловити свою думку, переконати в ній опонентів, поділитися власним досвідом, запропонувати програму дій.

У проведенні дискусії мають бути такі логічні ланки або етапи:

- Зіткнення старого знання з новим
- Ланка творчої непевності
- Ланка створення творчої ситуації
- Ланка еврики, розвитку рішення
- Ланка критики, сумніву і підтвердження
- Етап завершення

Проблемний стіл – обираючи таку форму, дуже важливо правильно визначити не лише проблему для обговорення, а й розкрити найважливіші її аспекти, сформулювати питання так, щоб вони викликали у викладачів бажання спільними зусиллями визначити конкретні шляхи її вирішення.

Ділова гра – ефективна форма методичної роботи. В структурі ділової гри обов'язковими мають бути 6 основних етапів:

- Чітке визначення мети, завдань ділової гри, конструювання її структури, розробка плану (сценарію), технології її проведення, правил гри, інструкцій.
- Створення команд, мікро груп, розподіл ролей: «Яку посаду в діловій грі Ви хотіли би займати? З ким Ви хотіли би працювати в групі?».
- Організація самостійної пошукової роботи у складі мікро груп над розв'язанням визначеної проблеми чи окремих її аспектів.
- Міжгрупова дискусія, захист ідей, проектів, пошук оптимальних варіантів, розв'язання в процесі дискусії, тренінгу, «мозкового штурму».
- Підбиття підсумків, узагальнення результатів, виступ експертів, прийняття рішення, конструктивної програми.
- Ігрова післядія.

«Мозкова атака»- найефективніший метод проведення ділової гри. Суть її полягає в організації колективної творчої роботи з розв'язання складної для

педколективу проблеми шляхом висунення і обґрунтування нових ідей, цілеспрямованого творчого пошуку.

«Карусель» – ефективна форма методичної роботи, інтелектуальна атака.

Технологія її підготовки і проведення може бути орієнтовно такою: заздалегідь (за 4-5 тижнів до проведення) визначаються основні аспекти обраної проблеми. Учасникам даються індивідуальні картки – завдання такого змісту: «Шановний колего! Запрошуємо Вас взяти активну участь у визначенні конкретних шляхів проблеми...., запропонувавши свій варіант відповіді на такі питання: (йде перелік основних аспектів проблеми). Такі картки спонукають викладачів до самоосвіти, роздумів, стимулюють ініціативу і творчість. Всі учасники за власним вибором розподіляються на підгрупи, кількість яких залежить від кількості визначених питань.

«Акваріум» – форма ділової гри.

- Сформувати групу (3-6 осіб), включивши до її складу найкомпетентніших з даної проблеми педпрацівників.
- Членам групи слід запропонувати місце за окремим столом у центрі приміщення. Це «риби», їх завдання – висловити по чергово (по колу) свою думку з приводу даного питання та ефективних шляхів його вирішення. Для кожного виступу пропонується 2-3 хв.. В залежності від складності проблеми визначається 2-3 кола для обговорення.

В окремих випадках, коли проблема носить гострий характер, доцільно створити два «Акваріуми», які могли б представити різні точки зору, два погляди на одну й ту ж проблему. Цей метод потребує тривалої і серйозної підготовки всіх учасників.

«Діамант» - форма ділової гри. Має передувати серйозна підготовча робота. Проводиться так:

- Обґрунтувавши актуальність проблеми, яка виноситься на обговорення, дає завдання назвати найважливіші аспекти даної проблеми, найголовніші чинники, без яких неможливе успішне її розв'язання (їх має бути не менше дев'яти).
- Названі членами колективу проблеми (чинники) записуються.

Лабораторія – ефективно використовуються можливості ділової гри «Лабораторія невирішених освітніх проблем». Члени гри діляться на кілька груп: 2-4 лабораторії, прес –центр, групи аналітиків, соціологів.

- Члени наукових лабораторій проводять активну дослідницьку роботу з визначених для обговорення питань.
- Прес -центр висвітлює хід дослідження в прес- бюлетенях, в яких систематизуються висловлені в ході обговорення думки.
- Група аналітиків характеризує матеріали наукових лабораторій і прес-центру, готує стисле узагальнення результатів розгляду проблеми.
- Група соціологів проводить експрес дослідження, узагальнює матеріали, оперативно підбиває підсумки.

Захист інновацій – вид ділової гри. Створені творчі мікро групи готують лаконічні повідомлення про інновації та досвід застосування їх в практичній освітній діяльності. В процесі підготовки глибоко вивчається педагогічна теорія, аналізується наявний досвід, проводяться відкриті заняття, методичні заходи. У групах визначаються виконавці ролей: автор- новатор (носій інновації), песимісти (скептики, супротивники інновацій), реалісти (аналітики, які, врахувавши всі «за» і «проти», роблять необхідні висновки про доцільність застосування даної інновації).

Семінар – ефективна методична форма. Ця форма є доцільною насамперед тоді, коли педколектив розпочинає колективне дослідження і розробку нової освітньої проблеми. Ініціативна група, глибоко ознайомившись з теоретичними аспектами обраної проблеми, практичним досвідом її розв'язання в інших закладах освіти, проаналізувавши роботу колективу, розробляє план семінару і оприлюднює його разом з рекомендованою для опрацювання літературою.

Конференція – методична форма, із запрошенням науковців, методистів, викладачів-новаторів. Ця форма є доцільною при підбитті підсумків роботи педколективу над актуальною науково - методичною проблемою. Маючи науково - практичний характер, вона виступає як ефективна форма пропаганди нових педагогічних ідей, узагальнення й поширення перспективного педагогічного досвіду.

Естафета – методичний прийом, який доцільний при моделюванні, обговоренні шляхів вирішення загальної освітньої проблеми. Кожна проблемна група конкретизує питання, які, на її погляд потребують вирішення і записує їх на аркуші паперу великого формату.

За сигналом ведучого групи обмінюються листами, доповнюючи їх своїми питаннями. Пройшовши по колу, листи повертаються до груп, які розпочинали їх заповнення. Врахувавши уточнення і доповнення, зроблені іншими групами, кожна група конкретизує зміст проблеми, готує захист «проекту». Представлені групами «проекти» обговорюються в ході дискусії. Експерти, враховуючи пропозиції, формулюють проект рішення.

Педагогічний ринг – методична форма. Він може проводитися тоді, коли в колективі існують протилежні погляди на визначену проблему і є необхідність у виробленні єдиних підходів до її розв'язання. Ефективність проведення педагогічного рингу значною мірою залежить від уміння керівника вичленити головні аспекти проблеми і визначити кількість і зміст раундів (їх може бути 3-4). Кожний раунд являє собою поєдинок протилежних думок, поглядів, позицій.

Банк ідей – ця форма є доцільною насамперед при розгляді питання про роботу педколективу з розв'язання загальної освітньої проблеми. Учасники засідання розподіляються на дві команди – «генераторів ідей» та «резонаторів». Представники першої команди висувають нові ідеї, обґрунтовують їх, визначають оптимальні шляхи їх реалізації. Друга команда уточнює, розвиває, доповнює та видозмінює їх. Резонатори розвивають запропоновані ідеї, діляться досвідом їх практичної реалізації, висловлюють пропозиції з удосконалення роботи педколективу.

«Без табу» – форма ток-шоу, в якій знайшли оптимальне поєднання елементи педагогічного рингу, творчої дискусії та дебатів. Підготовчий етап: створення та організація роботи ініціативної групи, добору і опрацювання літератури, розробки анкет, проведення соціологічних досліджень. В ролі «ведучого» - директор (заступник директора з ВР). Точка зору «за» і «проти» представляють і аргументують компетентні, добре підготовлені педагоги. Групи підтримки «за» і «проти» - члени педагогічної ради (за власним вибором).

Експерти – директор , заступник директора з НВР, методист, досвідчений викладач.

Методичний день – методична форма, проводиться в межах одного навчального дня, включаючи два засідання (ранкове та вечірнє) і змістовну роботу між засіданнями (проведення відкритих занять, обговорення в групах, випуск методичних бюлетенів). Завершується засідання виробленням і прийняттям конкретних рішень і рекомендацій.

Трибуна передового досвіду – методична форма; взаємне збагачення досвідом, доброзичливе обговорення педагогічних знахідок і невдач; знайомство з досвідом роботи кращих викладачів, які пропагують творчі знахідки та відкриття; використовуються для проведення педагогічних рад.

Творча гра «Реклама» – заздалегідь створюється 3-4 мікрогрупи. Кожна з них вибирає об'єкт для реклами: творчі знахідки викладача– майстра, методичного об'єднання, творчої групи, досвід педколективів тощо. Готує концентроване повідомлення про суть досвіду та його перспективність. На виступ(рекламу) кожній групі відводиться 8-10 хвилин. Реклама має бути змістовною, цікавою, переконливою, містити необхідні й достатні для характеристики рекламованого об'єкта відомості. Рекомендовано застосовувати для презентації досвіду роботи педколективу, викладачів.

Аукціон педагогічних ідей – ефективна методична форма. Ведучий ставить питання, які розкривають суть проблеми, що винесено на обговорення. Учасники відповідають на поставлені питання. Після кожної відповіді ведучий рахує до трьох. До удару молотка присутні мають можливість доповнити сказане колегами, висловити свою точку зору, запропонувати власні творчі знахідки. Експертна комісія картками різного кольору оцінює відповіді. Матеріали узагальнюються. Приймаються рішення.

Майстер клас – пропаганда і творче впровадження ідей особливо актуального і перспективного досвіду викладача, класного керівника. Особливу увагу треба приділити розкриттю технологій досвіду, відпрацювання практичних умінь творчої її трансформації в індивідуально педагогічну лабораторію викладачів.

Усний журнал – творча група («редакційна колегія») заздалегідь моделює «журнал», його структуру, визначає кількість сторінок, їх назви і зміст, продумує технологію «оживлення» кожної сторінки. Тут доцільне використання різноманітних жанрів журналістики: репортажів, оповідань, нарисів, замальовок, інтерв'ю, гуморесок, віршів, пародій. Цю форму можна використати представляючи досвід роботи методичної ради та творчої групи.

Творчий звіт – це форма методичної роботи, одна з ефективних форм, спрямована на пошук, підтримку і пропаганду передового педагогічного досвіду, а також діяльності всього педагогічного колективу з питань ІКТ, організації освітньої та методичної роботи. Доцільним є проведення творчих звітів викладачів, класних керівників, динамічних і творчих груп. Слід оформити виставку творчих робіт викладача на сайті коледжу, наочно представити науково-методичний потенціал їх творчої лабораторії.

Розв'язання педагогічних ситуацій – активна форма методичної роботи; сукупність умов і обставин, які вимагають швидкого прийняття педагогічно правильного рішення. Моделювання педагогічних ситуацій, де педагоги і психологи могли б проаналізувати та визначити спосіб розв'язання педагогічних ситуацій.

Творчий портрет викладача – ця форма методичної роботи; вивчення досвіду роботи викладача, професійної біографії, відвідування занять, позакласних заходів; презентація викладача, його творчих здобутків.

Науково-практична конференція – це одна з форм теоретичної і практичної підготовки педагогічних працівників на основі виявлення й узагальнення практичного педагогічного досвіду. Тема конференції визначається заздалегідь (за 3-5 місяців). Тривалість її роботи – здебільшого – 1-2 дні. Основним підготовчим та організаційним органом конференції є оргкомітет, що формується із методистів-фахівців, викладачів-методистів. Заслуховуються звіти керівників секцій, обговорюються і ухвалюються рекомендації конференції з даної проблеми.

Завдання педагогічної виставки – демонстрування досягнень педагогічного колективу щодо пропаганди нових зразків освітньої роботи та науково – методичної діяльності педагогів, поширення ППД, висвітлення

діяльності батьківських органів самоврядування. Виставки розрізняють за змістом і місцем у освітньому процесі – тематичні та оглядові; за тривалістю – постійно діючі, епізодичні.

Бесіда – одна з основних форм ділового спілкування. Вона може мати різне призначення: виявлення і погодження позицій, вияв незадоволення діями працівника, обговорення результатів контролю, переконання в чомусь. Залежно від свого призначення, бесіда може мати різну будову та різні засоби для досягнення ефективності. Плануючи бесіду, необхідно враховувати, що місце і час зустрічі значною мірою визначають загальний настрій і характер стосунків між її учасниками.

Дебати – це обговорення будь-якого питання, обмін думками, полеміка, дискутування. Дебати в методичній роботі можна використовувати для прийняття і відстоювання своїх рішень. У дебатах беруть участь дві команди. Одна з них стверджує певну позицію (позитивна), інша – заперечує її (негативна). Основна мета дебатів – переконати нейтральну сторону (суддів), у тому, що ваші аргументи кращі, ніж аргументи опонентів. Твердження – тема дебатів у вигляді пропозицій. Твердження визначається за допомогою дефініцій. Дефініції визначають правильність тверджень та встановлюють межі дебатів.

Дидактична гра – методична форма роботи. Дидактичні ігри пов'язані насамперед з двома особливостями освітнього процесу: проблемністю у навчанні та навчанням через дію; в ігрових формах засвоєння матеріалу справедливо вбачаємо в них можливості ефективної взаємодії людей, продуктивної форми спілкування з елементами змагання, невимушеності, непідробної цікавості. При цьому спілкування є головним енергетичним джерелом гри, яке підсилює її емоційний бік. Аналіз ідей, що реалізуються в процесі гри, дає змогу учасникам перевірити альтернативні рішення, вивчити свої сильні та слабкі сторони у взаємодії з іншими людьми, провести аналіз помилок, що надалі дає змогу значно ефективніше вирішувати питання в аналогічних реальних ситуаціях.

Методичний турнір – нетрадиційна колективна форма роботи, спрямована на пошук, розвиток та підтримку ППД. Підготовка розпочинається за 1,5 – 2 місяці з добору завдань-задач; для попереднього розв'язання цих

завдань формуються команди у складі не менше, ніж чотири особи; у ході опрацювання команда визначає доповідача та співдоповідачів з кожного окремого завдання. Для проведення турніру формується журі з числа компетентних у визначених проблемах педагогів. Обирається ведучий, який брав участь у підготовці завдань і одночасно є членом журі; формується лічильна група, завданням якої є підрахунок балів, визначення рейтингу команд і окремих учасників, переможців у командному заліку й особистій першості. Турнір проводиться в три етапи у вигляді захистів методичних ідей: чверть фінали, півфінали, фінал. Якщо кількість команд незначна (4-6), достатньо провести лише два етапи.